

# Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna  
APARE SĂPTĂMÂNAL

**Abonamentul:**  
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

**Articole și corespondențe**  
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

**Prețul inserțiunilor**  
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

**Abonamentele și inserțiunile**  
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Praznic la Mănăstirea brâncovenească

## Vivos voco...

Din clipa în care am citit ispititoare-le-I gânduri de viitor destăinuie în strălucita broșură „**Monahismul ortodox**”, tipărită anul trecut, am înțeles că ctitoria brâncovenească dela Sâmbăta de sus care se renaște din propriile-i ruine, e mai mult decât o mănăstire ca oricare alta: biserica brâncovenească și sălașurile cari o învecinează, e o întreagă *problemă* pentru înaintestătătorul Ortodoxiei de dincoace de munți. Această problemă, pe numele ei adevărat se chiamă *reînvierea vieții mănăstirești* pe plaiurile Ardealului pustiit în cel vi-treg trecut de fortărețele credinței strămoșești. Din toată activitatea I. P. Sf. Mitropolit al Ardealului, dela înscăunarea Sa și până 'n ziua de azi, s'a putut vedea că acest ierarh excepțional are ce are cu un trecut care a fost de prea multeori mult prea crud cu neamul românesc sălășluit pe acest scump pământ. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* e întruparea strigătului la viață al precursorilor noștri sugrumați în manifestările lor de o stăpânire mășteră, sub împilările căreia am zăcut ferecați veacuri dearândul ca sub zăvoarele povarnice ale unui blestem. Urmăriți-L odată când vorbește despre ocările și nedreptățile și umilințele îndurate de înaintașii noștri pentru că n'au vrut să-și vândă pe-un «tăier» de linte credința în care s'au pomenit și atunci veți înțelege din ochii aceia mari în cari s'aprend lumini cu scânteiuri fulgerătoare, din glasul acela în care detună cu modulări metalice toată tumultuoasa sete de dreptate a românului, că ceasul marilor tămăduiri a atâtor răni încă deschise, a sunat. Mănăstirile ortodoxe ardeleni rase cu tunul de zelul barbar al unei politici sucite ca și artificiala monarhie austro-ungară pe care o slujea, au fost numai una din victimele fărâdelegilor trecute. Zidurile lor s'au prăbușit sub povara urgiei, dar duhul care sălășluia în curțile lor a rămas printre noi, căutând omul care să-l înțeleagă și să-l toarne a doua oară în forme văzute.

În inima I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, acest duh și-a găsit sălașul căutat. A zăcut acolo, rodind gândul care a conceput restaurarea vieții mănăstirești de odinioară. Mănăstirea dela Sâmbăta de sus e *simbolul* acestei restraurări, e grăuntele de muștar din care va crește arborele cel mare al monahismului ortodox din Ardeal. Mănăstirea de sub poalele Carpaților făgărășeni e reacțiunea care trebuia să se producă odată și odată împotriva gândului vrăjmaș care s'a încumetat să stărpească din sufletele românilor ardeleni sămburele credinței celei adevărate. Ea e în același timp cheazășia năzuințelor noastre statornice către împlinirea voei Celui ce viețile și România asta frumoasă ne-a dat.

«Vivos voco!»... chem pe cei vii la rugăciune în casa cea nouă pe care mi-a durat-o a doua oară nevesteșita credință a fiilor acestui neam.

Chem pe cei morți, nu ca să-i plâng, ci ca să vadă că trăiesc și să se bucure cu mine de învierea mea în țară re'nviată...

Și frâng fulgerele tuturor necredincioșilor vremii acesteia și a celor ce va să vină, cari îndrănesc să doboare pe Hristos de pe altarele Sale și din sufletele acestui norod care a înfruntat veacurile răzimat de legea Lui...

Par'că o aud diregându-și glasul pentru chemarea la isvoarele epicei noastre rezistențe în lupta cu puterile veacului...

Par'că văd aievea ziua cea mare, când mănăstirea înzestrată cu așezămintele proiectate de restauratorul ei și populată cu un cin de călugări tari în vârtute și'n duhovniceștile deprinderi, meșteri în graiu ales și'n cărturări pricepuți foarte, va înscrie în istoria Ortodoxiei ardeleni un lot de binecuvântate nevointe întru nimic mai prejos decât acelea cari au făcut faima Neamțului lui Paisie.

### La drum

Soarele nu ne prea zâmbea binevoințor în dimineața zilei de Vineri a săptămânii luminate (7 Mai a. c.), când ne-am așternut pe drumul care duce către țara Făgărașului. Dar când vrei să faci un lucru, nu cerci atâta vremea. Maicuseamă că vor fi fost și alții ca mine cari n'au mai văzut până atunci nici Păltinișul, decum Sâmbăta de sus, unde, oricum, drumu-i mai peste mână. Cu toată fața ostentă și somnoroasă a soarelui, ne mai rămânea nădejdea unei zile însozite: la Dumnezeu de sus.

Abia scăpați din drumul cel mare și neted ca o oglindă, dăm de forfota unui interminabil convoiu de căruțe și drumeți pe jos, care se îngroșa înapoia noastră pe măsură ce înaintam către munte. O pădure bogată își împletește coroanele stufoase ale copacilor liniari peste creștetul drumului: trecem printr'o poartă de verdeață pe care nu mână omenească ci natura a iscodit-o, cu gândul parcă să-ți încante privirea și să-ți miște sufletul. Deoparte și de alta a drumului, căruțe de-ale pelerinilor au tăbărat codrul. La o cotitură,

pe-un picior de plai

pe-o gură de rai

răsare

### Mănăstirea

Sunt numai ochi. Imi răsăfășam privirea pe frumusețile locului cu atâta nesaț încât nici nu mai simțeam nevoia să-mi verific și să-mi împărtășesc impresiile cu tovarășii de drumeție. În față, se ridică pieptișii Carpații noștri falnici. Piscurile lor cărunte străpung azurul. De jur împrejur păduri. Numai verde și alb unde te uiți. Și sus, cerul, care se'ncruntă. Ni se strânge

sufletul. Am fi dorit vreme bună. În locu-i, cade o ploaie mărunță și deasă. Nu țin mult. Dumnezeu nu ne pizmuește bucuria cu care am venit la praznic. Un superstițios ar fi crezut că-i fermecătorie, iar un necredincios ar fi zis că-i o simplă întâmplare când ar fi văzut cum se creapă norii, răsbind printre ei seninul și soarele. Furnicarul de lume începe să miște. Sunt câteva mii de oameni, unii veniți dela mari depărtări: Avrig, Agnita, Oituz Sf. Gheorghe, Sibiu... Un sobor de preoți slujește utrenia sub baldachinul cerului. Alții, nu răslesc cu spoveditul și scrierea pomelniceilor. Erau cam ceasurile nouă trecut când se anunță că

### Vin vlădicii

dela stăreție. Sunt primiți cu alai. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* strălucește de bucurie și mulțumire. E de'nțele: norod mult, praznic mare, vreme bună și pe deasupra, de astă dată, Prea Sfinții Episcopi *Nicolae Colan* al Clujului și *Nicolae Popoviciu* al Orăzii l-au făcut bucuria să vină la praznic. Tot așa P. Sf. Arhiereu-vicar *Vasile* de Râșinari. În curtea mănăstirii, lângă clopotniță, se face

### Sfințirea clopotelor

celor noi. Slujesc în sobor patru vlădici, înconjurați de 24 preoți și 4 diaconi. La sfârșit, urcă în clopotniță. Acolo, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* sfințește fiecare clopot în parte, iar baritonul diaconului *Anatolie* Scurtu dela Cluj vestește inscripțiile de pe ele:

Clopotul întâi (1000 kgr.):

*Luminează-Te, Luminează-Te noue Ierusalime, că a Domnului mărire peste Tine a strălucit.*

*Din Canonul Invierii. Isaia 60, 1.*

Darul Băncii Naționale a României din bunăvoința guvernatorului ei, dl. Mi-tiță Constantinescu;

Clopotul al doilea (553 kgr.):

*Lăudați-L că e mare Dumnezeu, Ce-a păzit cu mâna tare pe Român Poporul Său.*

*Ioan A. Lapedatu*

Darul fraților *Alexandru* și *Ioan Lapedatu*;

Clopotul al treilea (200 kgr.):

*Mântuește Doamne Poporul Tău și binecuvintează Moștenirea Ta. Ps. 27, 12.*

Darul defunctului *Ilie Floașiu*, mare comerciant, Sibiu;

Clopotul al patrulea (125 kgr.):

*Vai mie de nu voi binevesti.*

*I Corinteni 8, 16.*

Darul smeritului robului Tău arhiepiscop și mitropolit *Nicolae*;

Clopotul al cincilea (75 kgr.):

*Fericite slugile pe cari viind Domnul îi va afla priveghind. Luca 12, 37.*

Darul băncii „Albina”, din bunăvoința președintelui ei dl. Dr. *Ilie Beu* și a Consiliului pentru mănăstirea Sâmbăta.

Dangătul lor prelung și armonios umple văile munților și ale inimilor. Tot în sobor se slujește

### Sf. Liturghie,

în cursul căreia preotul *Pavel Borzea*, noul protopop al Făgărașului, a fost hirotesit întru protopresbiter, iar diaconul N. Miclea a fost hirotonit întru presbiter. La sfârșitul sfinte Liturghii

### Predică I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

Ascultam pentru prima dată o predică populară a I. P. S. Sale în înțelesul deplin al cuvântului. Asta însă a fost desăvârșită. Asupra acestui lucru erau de acord și cei trei tineri preoți uniți prezenți la praznic. Intr'adevăr — vorba părintelui Bânda din Roșia — pe I. P. S. Sa din ce-L ascuți, din ce-ți place mai mult. Cu toată o asemenea predică nu se rezumază ci se gustă acolo, pe loc, îi vom reconstitui scheletul foarte pe scurt.

Intrucât noutatea acestui praznic se repetă an de an la Isvorul Tămăduirii o constituiau clopotele cele noi cu care fusese înzestrată mănăstirea, I. P. S. Sa a vorbit despre semnificația religioasă a acestora, mănecând dela cunoscuta zicală latinească *vivos voco, mortuos plango, fulgura frango*. Clopotele chiamă pe cei vii la rugăciune, le aduc aminte de Dumnezeu și de grija cu care sunt datori față de sufletul lor. Clopotele plâng și pomenesc pe cei morți. Clopotele frâng fulgerele, împrăștie vremea tare, alungă primejdia și inseninează cerul. Dar clopotele nu risipesc numai furtunile tari; ele domolesc și împrăștie și furtunile sufletești. Indreptându-se către miile mulțimii, I. P. S. Sa le aduce aminte de făgăduința ce le-o făcuse oarecând că va adăuge mănăstirii în fiecare an câte ceva din cele ce-i trebuesc, până-l va ajuta Dumnezeu să ajungă praznicul cel mare al tărnosirii ei, care se va face, de va vrea Dumnezeu, în prezența Regelui Românilor. PP. SS. LL. Episcopi *Nicolae* al Clujului și *Nicolae* al Orăzii și P. Sf. Arhiereu *Vasile* le mulțumește cu cuvinte calde pentru bucuria ce i-au făcut I. P. S. Sale și nouă pelerinilor, nevoindu-se să vină la praznic. — Entuziasmul mulțimii s'a precipitat în urări de „să trăiască” la adresa P. Sf. Ierarhi. Senin și bun ca totdeauna,

### P. Sf. Episcop Nicolae al Clujului

improviează o scurtă predică, mândră 'n graiu și miezoasă în conținut, celebrând bucuria ce-o simte — noi o vedeam pe fața P. S. Sale — că s'a învrednicit să prăznuiască această zi la sfânta mănăstire brâncovenească. Nu există cale mai frumoasă ca cea care duce la mănăstire — a spus P. S. Sa.

Erau ceasurile douăsprezece din zi când soborul s'a împărțit pentru slujbele ce mai urmau. O parte, în frunte cu I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, făcea sfințirea apei la Isvorul Tămăduirii. Alta, cu P. Sf. Episcop *Nicolae* Colan, aceeași slujbă la lacuri. Alta, cu P. Sf. Episcop *Nicolae* Popoviciu și P. Sf. Arhiereu *Vasile* slujea sfântul maslu, cu predica

### P. Sf. Episcop Nicolae al Orăzii,

al cărui cuvânt apăsător și sever hotărăște oridecâteori vorbește, voința omului să lucreze cele bune.

În vremea aceea, în alte laturi ale vetrei mănăstirești, pelerinii erau stropiți cu apă sfințită. Îndeosebi la isvor, afluența mulțimii era impresionantă. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, care oficia acolo, a fost literalmente luat cu asalt. Până 'n ușa mănăstirii l-au urmărit noroadale.

Se făcuse unu când s'au isprăvit mângăitoare slujbe.

În sălașurile dela stăreție, unde pârîntele consilier mitropolitan I. Grovî ne-a condus la masa întinsă a I. P. S. Sale, am găsit o primire cel puțin tot atât de ospitalieră ca cea pe care ne-ar fi oferit-o, dacă nu începea iarăși ploaia, brăul de verdeață dela călcăiul muntelui.

N'am pomenit cu numele nici una din fețele „alese” amestecate printre pelerini, nici de pâlcurile „Oștii Domnului” cu praporii ei frumoși, între cari cel dela Bogata-olteană strălucea îndeosebi. Intenționat. Acolo oricine ai fi, ești la fel de bine primit. Acolo nu există „iudeu ori elin”, toți sunt una în Hristos, pentrucă toți l-au căutat acolo pe Hristos. Nici n'ar avea înțeles altfel. Mănăstirea nu oferă altceva decât liniște, pace, reculegere, înălțare sufletească și alte asemenea, acestora.

Partea corală au executat-o, ca de obicei, tot studenții Academiei teologice „Andreiane” sub conducerea dlui profesor Candide Popa, ajutați dela un loc de-un cor mixt făgărășan.

Am plecat de-acolo, către patru ceasuri, pe-un aier strecurat de ploaie.

Mănăstirea albă și superbul decor natural ce-o ocrotește și-o ascunde de ochii lumii, rămânea în urmă cufundată'n pacea din care o trezise pentru o zi năvala mulțimilor.

Clopotele ei m'au însoțit până departe cu dangătul lor prelung... Simțeam că mă chiamă, pe mine, pe toți viii și morții, simțeam cum frâng fulgerele tăriei și furtunile sufletului și necredința oamenilor...

Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango...

Diacon Grigorie T. Marcu

**Ziua de zece Mai**, de care se leagă neatârănarea și întregirea României, a fost prăznuită și de astădată de Sibiul împodobit cu drapele și verdeață și în avântul refacerii sale tot mai românești.

Serviciul religios s'a săvârșit, în catedrala mitropolitană, la ora 10 și jum., de un sobor de preoți în frunte cu P. S. Sa arhierul vicar Vasile, răspunsurile fiind date de corul catedralei dirijat de pâr. prof. T. Popovici. Predica ocazională a rostit-o pâr. protoiereu Iosif Serafin. Au asistat la sf. slujbă: I. P. S. Mitropolit Nicolae, dl general comandant Oprescu, și alte căpetenii ale autorităților locale, precum și numeroși publici sibiiani.

În piața Regele Ferdinand au defilat unitățile militare ale garnizoanei și alte corporații, întâmpinate cu mare în-sufletire de întreaga populație a orașului.

La obișnuita recepție dela prefectura județului, în numele bisericii noastre a vorbit P. S. Sa arhierul vicar Vasile, iar în numele corpului didactic Pâr. Dr. D. Stăniloae.

Felicitările exprimate le-a primit, în numele autorităților superioare, dl prefect N. Regman și dl general comandant Oprescu, înconjurat de dnii generali Cristea Vasilescu, Pleniceanu, Grigorevici etc.

Recepția s'a terminat prin cuvântările rostite de dnii general comandant Oprescu și prefectul Nic. Regman.

**La strălucitele serbări din 12 I. c.** ale încoronării noului Rege al Angliei, George VI, Londra a fost vizitată de milioane de participanți, sosiți din toată lumea.

Arhiepiscopul de Canterbury a luat jurământul Regelui George, care făgăduiește solemn respectarea legilor și obiceiurilor Marei Britanii și ale celorlalte teritorii, precum și apărarea și menținerea religiei din Regatul Unit, în același timp și apărarea drepturilor bisericii anglicane și ale slujitorilor ei. După aceasta Arhiepiscopul a dat binecuvântarea, mi-ruind pe Rege și pe Regina.

La toate mărețele serbări, țara noastră, România, era reprezentată la Londra de Maria Sa Marele Voevod Mihai și suita.

Ținuta și înfățișarea Moștenitorului nostru de tron a făcut cea mai bună impresie în Londra încoronării.

## Comemorarea lui Partenie Cosma la Sibiu

Intr-o înălțătoare atmosferă s'a desfășurat la Sibiu, în ziua de 9 I. c., comemorarea unui secol dela nașterea distinsului român ardelean și a bunului ortodox, care a fost Partenie Cosma.

Solemnitatea comemorării s'a început în catedrala mitropolitană, unde I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a slujit, încunjurat de un sobor de preoți, parastasul, la care erau de față: venerabila văduvă dna Maria Cosma, cu fiicele și fiul regretatului dispărut, funcționarii „Albinei” și numeroși alți fruntași din localitate și depărtări. Răspunsurile le-a dat corul studenților teologi, dirijat de prof. C. Popa.

La ora 1 d. a. s'a făcut pelerinajul la mormântul celui răposat. Ecteniile morților le-a citit înaltul Chiriarh, ear dl director general al băncii „Albina”, I. Vățășianu, a ținut o cuvântare omagială, stăruiind asupra meritelor lui Partenie Cosma pe teren economic, politic, cultural și bisericesc.

După masa dată la Bulevard, publicul s'a întrunit la ora 6 d. a. la festivalul comemorativ, în Aula Academiei teologice; aici a rostit primul cuvânt I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae, spunând următoarele:

Comemorăm astăzi, cu adâncă recunoștință și cu solemnitatea cuvenită, o sută de ani dela nașterea vrednicului și neuitatului fiu al Bisericii și Neamului nostru, Partenie Cosma.

Biserica ortodoxă a Românilor din Ardeal, instituțiile culturale și economice ardelene s'au grăbit cu răvnă egală și în cea mai fericită înfrățire să slăvească, cu această ocazie, amintirea aceluia care le-a servit cu aceeași dragoste caldă, cu același talente xceptional și cu aceeași uriașă putere de muncă pe toate, conștient că servește neamului românesc în cele mai esențiale funcțiuni ale sale.

Între bărbații aleși pe cari i-a ridicat Dumnezeu în mijlocul neamului nostru în jumătatea a doua a veacului trecut, par'că anume pentru a-l pregăti pentru ziua Unirii celei mari ce se apropia cu pași repezi, Partenie Cosma ni se înfățișează ca o personalitate bine precizată în originalitatea și în însușirile ei, destinată să îndeplinească o operă în care nu știu dacă ar fi putut fi înlocuită de cineva.

Originar din ținutul Bihorului care a dat neamului mulți bărbați cu rol remarcabil în viața politică, având în tinerete prilejul fericit de a sta în preajma marelui român și mecenate Emanoil Gojdu și de a învăța dela nemuritorul mitropolit Andrei Șaguna și prin aceștia aflându-se dela începutul activității sale în miezul atât al vieții bisericești. Cât și al celei politice-naționale, Partenie Cosma ajunge, datorită însușirilor sale excepționale și a acestor împrejurări, la o vârstă nu prea înaintată un factor de mare autoritate și importanță în toate domeniile vieții publice a Românilor ardeleni.

La idealismul propriu tuturor acelor luptători naționali cari au fost întăriți și luminați de duhul lui Șaguna, la pregătirea lor intelectuală și la înălțimea lor morală, Partenie Cosma adăoga și realismul robust al organizatorului destoinic și prevăzător și munca meticuloasă care nu neglijează nici amănuntele, știind să le valorifice în cadrul ansamblului.

Mare Român și bun ortodox, el slujea acestor idealuri în chip concret, prin soluții înțelepte încadrate în planuri clare și prin ajutorul material eficace pe care prin el neamul nostru din Ardeal, ce trăia sub o stăpânire vitregă, și l-a aflat în sine însuși.

El a fost astfel o perfectă întruchipare a acelor virtuți de cumințenie realiste și de inimă nobilă, pe cari le întâlnim așa de frecvent la bătrânii noștri.

Organizând și consolidând puternic „Albina” și prin ea și celelalte instituții financiare, ca suport realist al unei vieți culturale și al unei bunăstări economice, Partenie Cosma nu a socotit economicul ca un scop în sine, ci ca un mijloc pentru fintele superioare ale vieții.

O dovedește aceasta devotamentul cu care a lucrat o jumătate de veac în slujba Bisericii noastre, fiind unul din membrii de frunte în corporațiunile ei, încă din 1868 când îl întâlnim ca deputat în congresul național-bisericesc și ca notar al comisiei care avea să redacteze în forma definitivă marea operă a nemuritorului Șaguna: Statutul organic.

Precum în viața culturală și în cea economică în care și-a eternizat memoria ca un mare sprijinitor al instituțiilor chemate să o promoveze, tot așa și în viața bisericească ardeleană, n'a fost în curs de vre-o 50 de ani eveniment mai important în care Partenie Cosma să nu fi avut un rol precumpănitor și binefăcător.

Ceeace trebuie remarcat la Partenie Cosma pe lângă minunata sinteză în care se împletea la el idealismul cu realismul, noblețea scopurilor cu chibzuiala în alegerea mijloacelor de realizare, este **energia lui autoritară**. Aceasta l-a ridicat mult deasupra contemporanilor cari simțeau cu toții în el un conducător. Dar autoritatea lui dărză nu era de natură capricioasă și oarbă, ci emana din siguranța unor feluri limpezi și era călăuzită de scopuri superioare, altruiste. Voința lui imperativă era luminată de o gândire lucidă și orientată după puncte de vedere avansate. El se voia ostaș în slujba idealurilor de progres cultural și economic, de putere și mărire românească. Oamenii cari știu ce vreau și nu se lasă purtați încoace și vreo de toate vânturile, sunt oameni de autoritate și tenacitate; ei sunt făcuți să conducă colectivitățile cari altfel ușor rătăcesc dintr-o parte în alta. Partenie Cosma a fost unul din acești oameni rari.

Numai așa a putut să joace un rol așa de însemnat și de binefăcător în viața noastră națională, bisericească, culturală și economică, ajutând la întărirea și luminarea neamului nostru pentru a fi în stare să-l găsească pregătit Unirea dela 1918.

Exprimându-ne astăzi admirațiunea și recunoștința noastră pentru faptele lui, nu putem să nu adresăm un cuvânt de mângâiere și celor ai familiei lui pe cari îi avem în mijlocul nostru: vrednicei, bune și înțelepte lui soții, care i-a sporit puterile de lucru cu cuvântul ei iubitor și i-a alinat de multeori supărările cari se îngrămădesc mai ales asupra celor mai activi dintre oameni; urmașilor lui, nobilelor fice și fiului cari poartă vie în suflete amintirea dragostei și îndrumării lui părintești.

Dumnezeu să-și reverse peste sufletul aceluia care a fost Partenie Cosma toată binecuvântarea Sa cerească, răsplătindu-i însutit dragostea și munca lui în slujba Bisericii și a Neamului nostru!

Seria cuvântărilor au continuat-o dnii: Dr. I. Beu, arătând rolul lui P. Cosma în desvoltarea tot mai înfloritoare a institutului „Albina”;

Dr. V. Bologa, în numele Asociațiunii „Astra”;

T. V. Păcescu, a reprezentat guvernul;

A. Boiu, în numele Senatului;

Dr. Aurel Vlad, din partea „Solidarității”; la sfârșit:

Ion Lapedatu, aducând omagiul Băncii Naționale.

Corul studenților teologi, sub conducerea părintelui N. Topolog, a cântat frumoase imnuri religioase.

**Prof. M. Șerban:** *Invățământul agronomic superior*, (în limba franceză), scopul său, metodele sale, organizația sa și programa sa. Cluj, Tip. „Cartea Românească”, 1937. — Volum de 115 p., conținând raportul prezentat la al 5-lea congres internațional de învățământ agricol. Prețul?

## Ziua Mamei

Se aduce la cunoștință că Ziua Mamei se prăznuiește în 21 Mai a. c. Reuniunile de femei ale Bisericii, având în programul de activitate prăznuirea acestei zile în toate parohiile, îndrumăm obștea noastră creștină să închine rugăciuni pioase simfemintelor sacre și legăturilor tainice ale familiei creștine, vatra celor mai alese virtuți morale și naționale.

Biserica și familia sunt menite a forma și azi fortărețele vieții neamului și ale țării, iar „ziua mamei” să ne fie un îndreptar spre înălțarea familiei, a consacrării legăturilor membrilor ei, precum și a rodniciei colaborării a Bisericii cu familia. Cucernica preoțime va interpreta, în predicile și în serbările cu această prăznuire, însemnătatea acestei zile.

### Consiliul arhiepiscopesc

**Miercuri, în 12 Mai, I. P. S. Sa** Mitropolitul nostru NICOLAE a ținut o conferință pastorală cu toți protopopii Arhiepiscopiei noastre, la care au participat și consilierii arhiepiscopesci și profesorii Academiei teologice „Andreiane”.

Intr-o luminioasă și părintească cuvântare de vreo 4 ore I. P. S. Sa a desfășurat toate marile probleme pastorale cari se impun astăzi Bisericii și preoțimii, dând îndrumări sigure și convingătoare pentru tot ansamblul activității preoțești de azi.

Asupra minunatelor îndrumări ale I. P. S. Sale vom reveni mai pe larg în numărul viitor.

## O sârbațoare a recunoștinței

Dintr-o mai lungă scrisoare, primită dela corespondentul nostru, reținem următoarele momente principale:

Credincioșii devotați ai bisericii noastre au bunul obicei să-și manifeste tot mai des recunoștința față de superiorii și binefăcătorii lor.

Încrestăm la răboj o astfel de manifestare, petrecută Miercuri după Sf. Paști, în Sighișoara, centru ce progresează zilnic sub raza care inundă din înălțimea crucii noastre ortodoxe.

Cu prilejul împlinirii a zece ani de prodigioasă activitate în ogrorul Domnului și a 30 de ani de activitate publicistică, a harnicului protopop Emilian Stoica, iubit și stimat de toți câți îl cunosc, s'a ținut la ora 9 a. m. în parohia Cornești, un Te-Deum, de un sobor de preoți la care, invitat fiind, a participat și sârbațorul cu familia sa.

Am trecut apoi la reședința protopopească, unde Pr. I. Herțioaga tălmăcește sârbațorului, în numele tuturor, sentimentele noastre de recunoștință și admirație, pentru munca de zece ani depusă cu răvnă în slujba bisericii din protopopiat.

Cuvintele Părintelui Herțioagă sânt însoțite de predarea unui minunat tablou al P. C. Protopop Emilian Stoica.

După aceasta, trei doamne preotese au oferit dnei protopopese Stoica o frumoasă jerbă de flori naturale.

În cuvinte calde și emoționante, răspunde P. C. Protopop Stoica, mulțumind de atenția și dragostea ce i se poartă.

Am trecut apoi la prea frumoasa biserică ortodoxă, terminată azi, care-și așteaptă târnosirea. A urmat apoi o masă comună, la care au luat parte reprezentanții județului, orașului și alți credincioși, omagiuind pe jubilantul care a ridicat prestigiul credinței strămoșești și a apărât cauza ei dreaptă în orice împrejurare. Dar.

**C. preoți să stea în fruntea mișcării**

**Oastea Domnului**

# Adunarea eparhială din anul 1937

## La Sibiu,

adică în centrul mitropoliei noastre, iarăși s'au întrunit aleșii clerului și ai poporului, ca să chibzuiescă asupra bunului mers obștesc și asupra înalțelor trebi bisericesti. În Dumineca Tomii, catedrala mitropolitană a adăpostit acest sobor ales și l-a primenit sufletește prin liturgia arhierască slujită de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* și de mulți ostenitori ai altarului străbun. Intre cei sosiți la sesiunea Adunării eparhiale s'au putut deosebi figurile celor îmbătrâniți în calea bisericii și a celor hotărâți să slujească din toată inima instituția făuritoare a neamului românesc.

## Încă și oaspeți mai aleși

au fost de față la deschiderea Adunării. Domnii *Al. Lapedatu*, președintele Senatului, *I. Lapedatu*, director la Banca Națională, părintele prot. *Dr. I. Lupaș*, profesor univ., *V. Stanciu*, profesor universitar, etc. au grăbit să cinstească prin prezență acest act însemnat.

## Deschiderea

s'a făcut în 9 Mai, ora 11 a. m., în catedrala mitropolitană. Întâmpinându-i pe deputații eparhiali și pe oaspeți cu prea creștinescul nostru salut: «Hristos a înviat», I. P. S. Mitropolit *Nicolae* a rostit o prea frumoasă cuvântare, pe care o publicăm în numărul viitor.

Apoi, constituindu-se comisiunile de lucru, ședința cea dintâi s'a închis, anunțându-se cea următoare pentru a doua zi.

## A doua zi

e 10 Mai. Tot sufletul românesc freamătă în duhul naționalismului neprihănit. Aceeas atmosferă trăiește și în sufletul mărețului sobor dela Sibiu. Adunați în sala festivă a prefecturii de județ, deputații par'că așteaptă un eveniment. Și ntr'adevăr, nădejdea nu-i înșeală. Căci, la cap de ședință nouă, I. P. S. Mitropolit *Nicolae* se ridică, tâlmăcește în două popozițiuni tot rostul praznicului național și concentrează simțămintele față de Tron și Rege, ale Adunării, prin următoarea

## Telegramă

M. Sale Regelui

## CAROL II

### BUCUREȘTI

«In numele meu și al adunării eparhiale, reprezentând clerul și poporul arhiepiscopiei ortodoxe de Alba-Iulia și Sibiu, depunem la treptele Tronului expresiunea simțămintelor noastre de supunere și profund devotament și rugăm pe Majestatea Voastră, bunul Părinte al Țării, să primească cu ocazia zilei de 10 Mai omagiile noastre fericite.

Să trăiți Sire!

NICOLAE

Mitropolitul Ardealului».

După aceea, se intră în ordinea de zi. Iar dl director *I. Sandu*-Sibiu, în calitatea de raportor, citește *Raportul comisiunii organizatoare*.

## Momente festive

și istorice trebuiesc socotite acelea cari s'au desfășurat la Rusaliile anului trecut. Atunci, Sibiul a dat, și în catedrala Sibiului s'au hirotonit întru Arhieriei tinerii vlădici ai Clujului și Orăzii. Cu ocazia aceea au poposit în cetatea șaguniană mulți ierarhi de pe amândouă laturile Carpaților, în frunte cu I. P. Sf. *Nicodem* al Moldovei și *Sucevei*, mărind fastul praznicului. Raportul comisiunii le exprimă tuturor mulțumiri pline de recunoștință.

Tot acelaș nimb istoric și festiv conturează și serbările de 75 ani, ale „Astrei”, la Blaj. Acolo, cuvântul M. Sale Regelui *Carol II* și memorabilul discurs al I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* au luminat și au stimu-

lat comandamentele religioase, morale, culturale și naționale ale întregii obști românești.

## Trecerea clerului la Casa de pensuni

a statului este și ea luminată în raportul comisiunii administrative. De-acum, în temeiul unui act de echitate și în baza unei reparațiuni de mult așteptate, preoțimea ardeleană își vede munca prețuită după vrednicie și își simte asigurată o bătrânețe mai tihnită. În rând cu toți slujbașii neamului, ca niște ostenitori strădalnici în glia duhovnicească a nației, preoții se văd, în sfârșit, primiți și la ospățul dreptelor răsplăți.

*Inaltului guvern*, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, dlor miniștri *M. Cancicov* și *V. Iamandi*, reprezentanților Casei generale de pensuni, cari au hărnicit la fericita soluționare a doleanțelor clerului, Adunarea le exprimă drepte și meritate mulțumiri.

## Și un cămin de odihnă,

pentru preoții bătrâni, se va întemeia la Sâmbăta de sus. Ridicarea lui se situează în plină actualitate abia acum, când legea pentru pensionarea clerului intră între faptele împlinite. Acolo, în umbra mănăstirii brâncovenești, noua ctitorie a I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* va împlini un gol simțit, îi va îngriji pe preoții bătrâni așa cum cere legea creștinească, le va odihni bătrânețele într'o atmosferă patriarhală și văduvită de grijile lumești și-i va hrăni duhovnicește așa cum știu și pot să facă numai lăcașurile de pioasă închinare.

## O oaste misionară

va popula mănăstirea brâncovenească. Când toate cele trebuitoare mănăstirii vor fi isprăvite, călugări cărturari, crescuți în școli anume și învățați cu lecția monahismului ortodox și ideal, aleși prin grija Domnului și îndrumați prin strădaniile zilnice ale vlădicului dela Sibiu, vor sălășlui acolo, nevoindu-se cu reînvierea epocilor scilpitoare de lumină și împletind mai departe gândurile lui Brâncoveanu Constantin.

## Povețe însemnate

pentru cler și, mai ales, pentru obștea credincioasă s'au revărsat, anul trecut, din belșug. Pastorală ierarhilor ardeleni împotriva comunismului — cea dintâi în acest sens —, hotărârile Sf. Sinod cu privire la amestecul preoților în treburile politice și cu privire la francmasonerie, — iată atâtea acte hotărâtoare în viața de azi a întregului neam românesc.

## Primejdia comunismului și francmasoneriei

face obiect de discuție și în sânul Adunării. Dl *I. Sandu* face constatarea că Biserica luptă, în prima linie de atac, împotriva celor două doctrine disolvante. Iar dl deputat *A. Popa* fericită presa românească, prin mijlocirea căreia lupta de salvare este arătată în toată frumusețea ei. Pe drept cuvânt, arată o îngrijorare pentru faptul că francmasoneria și comunismul au pătruns chiar și în școli și universități. După o statistică a prof. *Pascu*-lași, la universitatea din capitala Moldovei doar 10% din corpul didactic stă în afară de francmasonerie.

## Un adevărat rechizitoriu

împotriva curentelor distructiva rostește însă I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*. Mărturisind mai întâi cum s'a ajuns la pastorală ierarhilor ardeleni împotriva comunismului și roadele pe care le va recolta ea în marea masă a poporului, înaltul ierarh a ținut să accentueze, că mijlocul cel mai sigur și mai puternic pentru combaterea numitului morbo social este o propagandă vie și susținută spre întărirea conștiinței creștinești. Conștiința creștinului să fie legată de ținte supranaturale, iar omul să prețiască veșnicul mai mult decât trecătorul. Un astfel de creștin poate rezista oricărei ispite.

Pe noi ne amenință comunismul dintr'un motiv mai mult de vecinătate. Dar potrivit împrejurărilor noi, noi putem rezista. Căci, dacă învățătura lui Marx mai aruncă încă și azi valuri în societatea omenească, totuși se constată că materialismul istoric e perimat și el însemnează cea mai întunecată concepție ce a putut ieși vreodată din capul unui om. Nu împrejurarea că suntem popor agricol ne poate feri de comunism, ci o conștiință de adevărați creștini.

Cât privește francmasoneria, aceasta reprezintă un fenomen dureros. Ea pescuiește mai cu deosebire în rândul intelectualilor. Sf. Sinod a osândit-o pentru doctrina ei și-i osândește, deasemenea, toate mijloacele prin care activează. Fac apel la intelectualii noștri, și-i invit să se depărteze total de francmasonerie și să se realipească Bisericii strămoșești. Căci poporul nostru nu are nimic comun cu doctrina francmasonică. Noi avem instituții proprii și n'avem ce învăța din niște loji străine și atee.

Hotărârile Sf. Sinod vorbesc în concret. Ele arată că francmasonii nu vor putea fi înmormântați cu slujbă creștinească. Deasemenea, unii ca aceștia nici n'au ce căuta în corporațiile noastre bisericesti, iar dacă s'ar întâmpla să fie membrii pe undeva, aceștia trebuie excluși din mijlocul adevăraților credincioși. Dacă nu ies de bună voie, apoi se cade să fie situați într'o consecvență cu ei înșiși: ori în Biserică, ori împotriva ei.

Rechizitorul acesta a produs o impresie excelentă în sânul Adunării eparhiale.

## Omagiu postum

li se aduce apoi tuturor foștilor membrii ai Adunării, cari au trecut la cele veșnice (prof. N. Borzea, prot. Goron, D. Frâncu, T. Vasinca, etc.).

## Raportul comisiunii bisericesti

il citește părintele prot. I. Duma, raportor. Se reliefează, în cuprinsul raportului, următoarele: vizita canonică, în Secuime, a I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, vizita P. Sf. Arhieru Vasile în părțile Hunedoarei și rezultatele strălucite ale acestor drumuri arhieresti. Apoi: congresul F. O. R., congresul preoțesc dela Turda, adunarea antirevizionistă din Sibiu, la 1 Decemvrie, activitatea pastorală a clerului, adunările protopopești, sectele, nouile parohii din Secuime, lucrările dela mănăstirea Sâmbăta de sus, Oastea Domnului reorganizată, Academia teologică, bibliotecile parohiale, școala de cântăreți, mărturisirea și cuminecarea credincioșilor, procese disciplinare și datele statistice asupra personalului.

## Pași fericiti

fac toate cele încrestate mai sus. Clerul se pătrunde tot mai adânc de noile metode pastorale și se năzuiește să treacă în fapte pastorația individuală; sectele religioase nu pot produce spărturi evidente în sânul Bisericii; în Secuime se procedează pe o scară întinsă la reromânizarea, prin Biserica, a fraților înstrăinați; lucrările dela mănăstirea Brâncoveanu continuă; Oastea Domnului va deveni o persoană juridică; 30 absolvenți ai școlii de cântăreți au fost luați în bugetul statului, etc.

Cu adevărat, pași fericiti se fac în toate privințele. Iar domnii miniștri *Dr. C. Angelescu* și *V. Iamandi* nu primesc înzadar mulțumirile Adunării. Căci multe din cele făcute de Domniile lor pentru Ardeal ocupă loc însemnat în raport.

## Un dar însemnat

pentru mănăstirea dela Sâmbăta este anunțat, printr'o telegramă de dl ministru *V. Iamandi*: O pădure de 1000 hectare va trece în posesiunea ctitoriei lui Brâncoveanu. Și, Doamne, câte lucruri mari se vor putea face, pentru mărirea lui Dumnezeu, din chiverniseala dreaptă a unei asemenea averi!...

## Sectele, improvizații de pe meleaguri străine,

— cum spune I. P. S. Mitropolit *Nicolae* — sunt o primejdie nu numai pentru religia adevărată, ci și pentru unitatea statului românesc și cultura națională. Peste tot,

sectarii, în virtutea organizației și psihologiei lor specifice, sunt antinaționali și anticulturali. Întinderea sectelor nu trebuie să se mai bizuie pe o desfrânată libertate de acțiune și de conștiință. Iar improvizații de pe meleaguri străine nouă nu ne trebuie, căci nu ne sunt de nici un folos. Sprijin sănătos ne îmbie doar o tradiție dusă până la apostoli.

## A treia zi, 11 Mai

urmează raportul *comisiunii școlare și culturale*. Raportorul acesteia este dl *I. Moșoiu*, director (Brașov).

Raportul remarcă rodnică lucrare a apostolatului laic, manifestată prin Reuniunile de femei, societatea „Sf. Gheorghe”, Oastea Domnului, F. O. R., etc.

## Brazde proaspete

— după chiar expresia I. P. S. mitropolit *Nicolae* — sunt *Cursurile de înviorarea credinței strămoșești* și *Cercul de studii religioase*, două realizări cari se înșiră în bogăția de fapte a F. O. R., secția Sibiu. Semințe tot mai sănătoase aruncă în aceste brazde și în tot ogorul Bisericii literatură și presa bisericască din centrul Arhiepiscopiei.

## Laude și mulțumiri pentru bătrâne osteneli

i se aduc mereu neobositului *Timotei Popovici*. Părintelui și profesorului, ieșit la pensie după o activitate de peste 40 ani, Adunarea îi trimite expresiunea recunoștinței sale și mulțumiri pe dea'ntregul ferite de prihană.

De altfel, toți cei ce au ucenicit la părintele T. Popovici, toți cei ce au luat cu acest maestru și dirijor de coruri, ca și cei ce îi prețuiesc din depărtări ostenelile, îi pot ura: „Să mai trăiești încă mulți ani, bătrâne dascăl și să culegi din plin bucuria sufletească a unor osteneli alese, cari se înșiruiesc, în zestrea neamului, dealungul unei jumătăți de veac!”

## Catehizația și școlile bisericii

seceră roade fericite, în toate privințele. Preoții și dascălii noștri de toate gradele se hărnicesc cu spor în creșterea tinerețului. Și întreagă viața culturală din Arhiepiscopie taie brazdă sănătoasă în ogorul sufletesc al obștei.

## Raportul comisiunii financiare

il citește dl *Dr. Ioan Indrieș*, raportor. Luminos cum e și temeinic alcătuit, raportul înfățișează clar situația materială a Arhiepiscopiei: plata personalului, plata cântăreților bisericesti, fondul de ajutorare preoțesc, diferite construcții, ridicarea bisericilor din Blaj și Valea-Lungă, donațiuni, etc.

## Banul văduvii și al celor buni

a sosit și anul trecut, cu dărnicie în slujba gândurilor mari. S'au făcut donații, în bani și materiale, de peste 18 milioane Lei. Și din suma aceasta s'a lucrat mult la ridicarea sfintelor lăcașuri și la alte lucruri trebuincioase bunului mers al Bisericii.

Pe lângă răsplata dreaptă a Domnului și paralel cu justificata satisfacție sufletească pe care și-au câștigat-o, donatorii primesc și mulțumirile recunoscătoare ale Adunării eparhiale.

## Mănăstirea de maici,

care să pregătească surori de caritate pe seama bolnavilor din spitale, a venit din nou în discuția Adunării. Deputatul *A. Popa* a subliniat că înființarea grabnică a acestui așezământ echivalează cu o necesitate națională.

## Câteva rapoarte speciale

se ocupă de chestiunea trecerii preoțimii la Casa Generală de pensii, parohiile din Secuime, statutele „Oastei Domnului” și internatul arhiericean, etc. Ridică cuvânt la acestea I. P. S. mitropolit *Nicolae*, și deputații: *Lucescu*, *A. Vlad* și prot. *I. Moța*.

## Pentru Dr. I. Mihu

drept recunoștință, Biserica va aranja, la 10 ani dela moartea acestuia, frumoase serbări. Atunci se va inaugura și monumentul dela *Vinerea* al marelui donator.

Iar memoriile acestuia se tipăresc la Arhidiecezania, sub îngrijirea dlui profesor S. Dragomir.

Vrednice acte pentru un vrednic fiu al Bisericii.

#### Inchiderea lucrărilor

se face prin următoare cuvântare a I. P. S. mitropolit Nicolae:

„Ne găsim la sfârșitul lucrărilor Adunării noastre eparhiale din acest an. Adunările eparhiale, ținute an de an, ne obligă mai ales pe ierarhi și consilieri eparhiali să ne facem, cu o autocritică cât mai obiectivă și mai severă, bilanțul activității anuale. Dacă Adunările noastre n'ar avea decât acest folos, totuși existența lor ar fi justificată. Dar rolul lor e cu mult mai înalt. Ele au să verifice îndemnul date și să consilieze direcțiunea în care se desvoltă viața bisericească. Prin experiența ce o aduc membrii Adunării, cari stau în contact nemijlocit cu credincioșii din cele mai depărtate sate ale noastre, prin propunerile ce fac aici, întrunirile noastre anuale sunt de cea mai mare importanță. Eu mă simt fericit de câte ori se apropie sesiunea Adunării eparhiale și când alegii clerului și poporului vin în centrul eparhiei. Atunci, împreună aici, par'că simt aproape tot clerul și poporul meu.

Vă mulțumesc din adâncul inimii pentru concursul binefăcător pe care mi-l dați cu toții la conducerea eparhiei, și acum, la despărțire, vă dau asigurarea, că tot ce putem, ne silim să facem. Folosim fiecare clipă în folosul Bisericii. Chiar dacă nu reușim totdeauna în strădaniile noastre, gândul cel bun nu ne părăsește. Duceți în mijlocul poporului această asigurare și încrederea nețărnută în isbânda gândurilor bune.

După aceea I. P. S. mitropolit binecuvintează lucrările și pe deputații eparhiali și declară sesiunea din 1937 închisă.

#### Mulțumiri în numele Adunării

rostește dl Aurel Vlad, arătând că organizațiile bisericești se bucură de tot mai aleasă prețuire din partea generației de azi. Expri-mând și mulțumirile Adunării pentru tactul și înțelepciunea cu care sunt conduse lucrările, arată mândria membrilor pentru faptul că în fruntea treburilor bisericești din Ardeal se află I. P. S. mitropolit Nicolae și alți ierarhi de netăgăduită valoare.

După aceea, înviorați și cu încrederea sporită, participanții se îmbrăștie. Ei au credința dreaptă, că toate gândurile bune vor lua trup sub înțeleapta oblăduire a I. P. S. mitropolit Nicolae. Și credința lor nu are de ce fi deșartă. Diacon D. Călugăr

### † Crișan Șuteica

Sâmbătă, 8 Mai, și-a dat sufletul în mâinile Făcătorului său studentul în teologie din anul III Crișan Șuteica. În zorii dimineții senine de Mai când aurora unei zile se oglindea în picurii de rouă din iarba livezilor, și când priveghetoarea obosită stângea ultimele tri-luri, în casa natală din Veneția de sus dela Făgăraș, Crișan Șuteica pleca pentru veșnicie pe drumul vieții nesfârșite, scăldat în lacrimile bătrânei sale mame văduve, ale surorilor și fraților săi.

Suferința i-a fost scurtă. Văpaia sufletului și a talentului său poetic precum și boala l-au ars curând, mistuindu-l.

Înmormântarea s'a făcut în 10 Mai la ora 3 jumătate. Ridicat pe umeri de colegi, cari l-au iubit adânc, urmat de plânsete de rudeni și de rugăciuni de sobor de preoți, a fost pus în mormânt nou, lângă altar de bisericuță veche, în psalmodii de prohod și fum de tămâie.

Sub umbra de păr bătrân își doarme somnul lin și veșnic, în plânset neostenit de flori și ninsoare de petale curate ca și sufletul său.

Toți ceie l-au cunoscut, l-au îndrăgit, l-au admirat, nu l-au înțeles și-l regretă. N'au înțeles adâncu-i suflet, veșnic agitat de frământări; n'au înțeles vulcanul ce încontinuu fierbea în interior.

Când noaptea se lăsa lină, când soarele se sărutase demult cu orizontul la sfârșit și mantia serii îmbrăca cu liniște și întineric natura, în curtea bisericii se ridica o movilă proaspătă de pământ străjuită de o cruce de lemn. Câteva lumânările și muclele unei candelă atârinate de cruce, reflectau umbre mari pe zidul bisericeții, fantome ce se plecau și se ridicau deasupra mormântului în care zăcea celce fusese odată Crișan Șuteica, teolog în anul III al Academiei teologice din Sibiu.

P. Brudea

### Bibliografie

**Camille Flammarion: Dumnezeu în natură.** Trad. de arhiereul Irineu Mihălescu Târgovișteanu și preotul Victor Niculescu. Edit. „Pace”, București, strada Sf. Apostoli 10 bis. 466 pag. Lei 100.

Era după jumătatea secolului al 19-lea. Știința și gândirea filosofică alunecaseră pe povârnișul celui mai cras materialism. O seamă de pseudo-învațați (Büchner, Moleschott, Vogt, Czolbe și alții) agitau triumfători steagul ateismului.

— „De-acum s'a gătat cu superstițiunea religioasă. Știința pozitivă a dovedit cu vârf și îndesat că nu există nimic în afară de materie. De acum tainele și misterele lumii sânt pe mâna noastră și rând pe rând le vom diseca pe toate cu deamăruntul. Dumnezeu și religionea care a ținut mii de ani progresul în loc, s'au dovedit a fi ficțiuni pe cari numai o minte îngustă le mai concepe.”

O serie de raționamente pe cari și le făceau materialistii în nebunia lor, desbrăcând pe Dumnezeu de dumnezeire și îndumnezeind materia inconștientă și amorfă. Nimic n'a rămas necriticat, nimic n'a rămas neatins de acești microbi ai distrugerii.

Spiritualismul se găsea la strâmtoare, căci erau puțini ceiea au rămas cu mintea întreagă, iar „teologia era consternată de critica disolvantă a lui: Feuerbach, Strauss și Renan”. Pentru moment materialistii atești jubilau triumfători, când ridică stindardul în fața lor un vajnic și viguros apărător al spiritualismului, tânărul Camille Flammarion. E prea cunoscut acest savant popular care ca nimeni altul a știut să popularizeze vasta lui erudiție.

La 22 de ani când alți tineri nu și-au fixat cel puțin o concepție despre lume și viață, el ia lupta cu reprezentanții materialismului pe care-i combate cu strășnicie în monumentală-i operă: „Dumnezeu în natură”.

Importanța și valoarea acestei cărți a făcut ca să se retipărească de atunci în zeci de ediții și să se traducă în diferite limbi. Același lucru l-a făcut și pe P. S. Sa arhiereul Irineu Mihălescu, împreună cu părintele V. Nicolescu să o dea pe limba românească, îmbogățind astfel arsenalul apologetic cu multe arme contra celor cari ar stăruia încă în greșală.

Opera se împarte în 5 cărți, analizând în fiecare carte câte o latură a universului, din toate punctele de vedere. Toate argumentele aduse converg spre unica țintă: dovedirea existenței lui Dumnezeu. În cartea a 5-a face un rezumat sintetic al celorlalte cărți și se pleacă cu fruntea până în pulberea drumului în fața Majestății și atotputerniciei divine. În multe părți parc'ar fi un imn de slavă al Celui prea înalt.

Camille Flammarion nu prin sofisme și argumente dialectice dovedește pe Dumnezeu, ci din opera Lui, că doar „cerurile spun mărirea lui Dumnezeu și facerea mănților Lui o vestește tăria”. Materialistii au fost orbiți de creatură și n'au mai văzut pe Creator, el este orbit de strălucirea Creatorului pe care-L găsește pretutindeni dela firicelul de iarbă până la uriașul eu-calip, dela atomul ce se pierde în infinitul unui firicel de praf, până la incommensurabilele corpuri cerești ce și măsoară drumul cu milioanele de ani de lumină.

Acesta e Dumnezeu care cârmuește lumea. El a făcut să se miște mecanismul Universului cu o precizie nefînchipsită, El a pornit aștrii pe drumurile infinitului, pu-

nându-le legi și hotare, și tot el a făcut să se urce seva în firul de iarbă pe care-l calcă piciorul nepăsător. Dumnezeu e forța care susține materia și nu invers după părerea celor din strana stângă, și dacă pentru moment ar fi lipsită materia de forță, s'ar prăbuși în gol, în haos.

Dumnezeu a înzestrat pe om cu suflet și cu calități intelectuale. El a sădit în noi conștiința și legea morală și acestea nu sânt produsul nici al creierului, nici al inimii „dupăcum un cântec nu e produsul pianului”. De cele mai multe ori dictatele sufletului sânt în contradicție cu cele trupului materiale și de cele mai multe ori genile au lucrat în contra tendințelor materiale din ei.

Adevărata știință totdeauna a recunoscut puterea lui Dumnezeu, și cei mai reprezentativi oameni își plecau genunchii înaintea lui, sau se descopereau când îi pronunțau numele. Neștiința a osândit pe Creator, căci „știința îl divinizează, și descopere marea și puterea Lui”.

Opera e scrisă într'un stil vioi, plin de o ironie fină cu care sânt dotate numai ființele alese. Traducătorii au menținut în mare parte acest stil captivant. Pentru zilele noastre e foarte potrivită, dar mai ales pentru cei ale căror suflete sânt bătute de indoeli. Preoții vor găsi un material bogat de luptă cu necredincioșii, căci „lucrarea de față e o întreagă farmacie cu leacuri contra molimei materialiste”, cum zice P. S. Sa arhiereul I. Mihălescu.

Petru Brudea

## INFORMAȚIUNI

**Hirotiesie.** Presbiterul Pavel Borzea a fost hirotiesit întru protopresbiter pe seama protopopiatului Făgăraș în ziua de 7 Mai a. c. la Mănăstirea Brâncoveanu din Sâmbăta de sus, cu ocaziunea pelerinajului.

**Hirotonii.** Au fost hirotoniți întru presbiteri următorii clerici: Nicolae Mirică pentru Ariușd (prot. Sf. Gheorghe) și Nicolae Miclea pentru Brâncic (prot. Dobra).

† **Dr. Pavel Oprîșă**, profesor pensionar, Corpul profesoral dela liceul ortodox român „Avram Iancu” din Brad anunță cu adâncă durere moartea colegului și fostului director al liceului Dr. P. Oprîșă, întâmplată în ziua de 10 Mai 1937, în etate de 76 ani. Liceul dela Brad deplânge pe distinsul și activul profesor și director, care timp de 37 de ani a servit la catedră, luptând în același timp pentru ridicarea și consolidarea acestei instituții românești din inima Zarandului. Odihnească cu dreptii!

**Sedință plenară.** Dnii membri ai secțiunii literare-științifice ale „Astrei” se convoacă la sedința plenară de sfârșit de an, ce se va ține *Vineri 21 Mai* (sf. Constantin și Elena), 1937, ora 6 p. m., în localul din Cluj, Calea Moșilor.

**Pentru părinții cari au băieți orbi.** Așezământul de ocrotire a orbilor (Cluj, calea Regele Carol II, Nr. 25) primește spre educație și învățământ *băieți orbi*, în etate de 7—12 ani, educabili și sănătoși. Cererile timbrate, însoțite de: act de naștere, certificat medical și de paupertate, se adresează numitului Așezământ, până la 1 Septembrie 1937.

— Așezământul de ocrotire pentru surdo-murdi al statului, în Cluj, primește *fete* surdo-mute, între 8—11 ani, educabile și corespuzătoare pentru învățământ. Cereri timbrate, însoțite de act de naștere și certificat medical, se înaintează Direcțiunii Așezământului până la 15 Iunie 1937.

#### ȘTIRI LOCALE

**Predică în catedrala din Sibiu.** Duminecă, în 16 Mai 1937, va predica părintele protopop Em. Cioran.

**De „Ziua Cărții”.** Asociația scriitorilor români din Ardeal, gruparea „Thesis” dela Sibiu, organizează în sala prefecturii județului, Duminecă în 16

Mai 1937, ora 6 d. a., o șezătoare literară. Interesante citiri, din operele lor, vor face dnii: Peter Neagoe, V. Papi-lian, dna C. Farago, O. Boitoș, Aron Cotruș ș. a. Intrarea benevolă.

Nr. 4800/1937.

[24] 1—2

### Publicațiune

Consiliul arhiepiscopesc ort. român din Sibiu cumpără 300 stângini de lemne de foc, esență fag de prima calitate și neplutite, pentru instituțiunile sale din Sibiu.

Lemnele sunt a se furniza până la 16 August 1937.

Ofertanții vor înainta oferte în scris până la 31 Mai 1937, Consiliului arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condițiunile de furnizare și se dau informațiuni.

Odată cu ofertele se va depune o garanție în sumă de Lei 10.000 [zece mii] în numerar.

Oferte fără garanție nu se primesc. Sibiu, 12 Mai 1937.

Consiliul arhiepiscopesc

### Licitație publică

Școala normală „Andrei Șaguna”, Sibiu, va ține în ziua de 24 Mai 1937, la ora 17, *licitație publică* pentru furnizarea a 160 stângini lemne de foc esență fag.

Informațiuni la biroul școlii.

[25] 1—1

Diracțiunea

### Publicațiune de licitație

Consiliul parohial ortodox român din comuna Ungra, jud. Târnava-Mare, dă în întreprindere, prin licitație publică cu oferte închise, zidirea bisericii, conform devizului și planului aprobat de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc sub Nr. 3396 din 14 April 1937.

Ofertele închise și sigilate, însoțite de o garanție de 5% în numerar, sau acte de valoare, se pot depune până la începerea licitației, care se ține în ziua de 30 Mai 1937 ora 4 p. m. în școala de stat din Ungra.

Planul și devizul se pot vedea în orice zi la oficiul parohial.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia în care va avea mai multă încredere.

Ungura, la 3 Mai 1937.

Oficiul parohial ortodox român.

[23] 1—2

Pr. Gheorghe Cristea.

Nr. 153/1917.

(19) 3—3

### Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Balșa, cu filia Galbina, protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială: a) Grădină, cca. 2 jug. Făloșirea cimitirului în proporție de 2/3 folosit de 1/3 parte pe care o folosesc cantorul și crâșnicul.
3. Sâmbrie: Dela familiile mai înstărite 11 cupe (cca. 15 litre) grâu, iar dela cele mai puțin avute 11 cupe porumb sfărâmat.
4. Locuință în natură. (Casa parohială absolut nouă).
5. Stola obișnuită în protopopiat. Concurenții își vor înainta în termen cererile de concurs, însoțite de actele necesare, anexând și convenita autorizare a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc spre a putea concura.

Apoi a aprobarea oficiului protopopesc se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul și cu referențele locale.

Oficiul protopopesc ortodox rom. al Geoagiului în înțelegere cu Consiliul parohial. Geoagiu, la 13 Aprilie 1937.

Pr. Inocențiu Tiruța adm. protopresbiteral

**Clopote,** Policandre, Sfeșnice, Potire, Cădelnițe, Can-dele, Cununi pentru cununie, Disc și steluță, Copie, Linguriță, Clopoțel, Garnitură pentru miruit, Garnitură pentru cuminecat bolnavii, Chivote, Cruci, Cruciulițe, Icoane, Ornate, Căldăruși de aramă cositorite, Odăjdii, Prapuri, Steaguri, etc. se pot mai bine procura dela **Librăria Arhidiecezană Sibiu.** Informațiuni se dau cu plăcere.